

Pel·lícules mudes que més cridaren l'atenció a Mallorca (i II)

Miquel Sbert i Barceló

De 1907 és l'estrena de *El hijo pródigo* de 1.600 metre, "película de gran visualidad" y que degut a la seva duració va fer pujar els preus de la localitat més econòmica, de deu fins a quinze cèntims.

L'any vuit al Principal, s'inaugura el Chronophone, un altre intent d'acoblir la imatge amb el so -la majoria de cintes eren cantades, com el Yago d'Otelo.

Corresponden los movimientos de las figuras en la película con las emisiones de voz, el gesto de los cantantes coincide con las inflexiones de la voz. Produce una impresión muy lindante con la realidad, segons deia La Almudaina.

Segueixen interessant les diferents versions de la vida de Jesucrist, les panoràmiques fetes arreu de tot el món, com Viatge a Terra Santa o a Venècia, les "de gran risa" com *Carreras de suegras o Elixir contra la calvicie*, essent molt populars els còmics francesos Toribio, Sánchez, Torcuato, Salustiano i especialment Max Linder. Aquest filó ben aviat serà adaptat pel cinema americà.

Ressalten les pel·lícules, *Transformaciones de D. Nini*, que reproduïa un espectacle molt admirat a l'època, consistent en la trepidant actuació d'un sol actor que canviava de personatge i vestuari a velocitat d'infart, *El gran día de mi vida*, de Pathé, sobre la primera comunió d'una nina, que va congregar tots els col·legis de nines de Palma, i el que és més sorprenent, documentals sobre operacions quirúrgiques, preses del natural.

L'any vuit s'introdueixen millores a les màquines de projecció, desapareix la tremolor la qual cosa fa que les pel·lícules puguin durar més sense

marejar l'espectador. I apareixen els primers films d'art de la casa Pathé basats en obres clàssiques -que fins aleshores només havien estat visitades de manera esporàdica i molt incompleta. O escrits ad hoc per *eminentes literats*, interpretades pels propis actors de la Comèdia Francesa. Això dóna un pedant toc de qualitat al cine -es passa de la mimica a la gesticulació- del que aviat el públic es cansa, malgrat el

tra local. Això representava un avanç no sols respecte al piano i al violí sinó a l'intent d'acoblir música operística a pel·lícules basades en temes clàssics, sempre difícils de fer coincidir amb l'acció a la pantalla.

Interessen especialment els noticiaris *tomados del natural* amb temes com la guerra de Melilla, Coronació de George V, Pius X en el Vaticà, o les diferents entregues del terratrèmol de Messina, que inclús va donar lloc a una pel·lícula, *La huérfana de Mesina*, o els temes mallorquins, inclosos en els noticiaris, com *Miramar de l'Arxiduc o Maura a l'Alqueria d'Avall*, en el Pathé periòdic o *Maura o Mallorca*, i *De la Dragonera a Palma*, *Indústries mallorquines*, *Excursió de l'Almudaina a Artà*, -organitzada pel diari d'aquest nom i de 485 metres- en el noticiari Gaumont, que sovint són la màxima atracció de programa.

A 1909 al Líric s'exhibeix "*Llegada a Mallorca por las costas de Levante, Batalla de confetti en el Born, Bendición del Matadero, i Salida de la catedral "con muchas personas conocidas"*" i al Principal, *Viaje de la Infanta Isabel a Palma*.

Al voltants de 1909 els empresaris de cine tracten de recuperar el minvant interès del públic

pel cinema en general, que s'havia mantingut viu més temps que a ciutats com Madrid o Barcelona, reforçant el programa amb espectacles de varietats, amb atraccions com quadres de sarsuela, gimnastes, pretidigitadors, il·lusionistes, músics excèntrics o balladores del garrotín, que passen a ocupar el clou del programa, o part final. ❖

MAX LINDER

suport de la crítica. Entre aquests films destaquen *La Arlesiana* de Daudet, *El tío de fusil*. -*El Cine truíol ha tenido el acierto de no presentarla en colores con lo que gana en arte*- *El asesino del Duque de Guisa*, *En Busca del olvido* interpretada per Marie d'Isle, actriu del teatre Odeon de París, *Duelo època Richelieu*, *El Hijo de Lagardere*, o *el Retorno de Ulises* estrenada al Líric emprant la seva pròpia partitura musical que interpretava una improvisada orques-